

KLAGANDE

██████████ ██████████
Ombud: Lennart Andersson
Frösunda Omsorg AB
Druveforsv. 32
504 33 Borås

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Karlstads kommun
651 84 Karlstad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 26 januari 2018 i mål nr 3359-17,
se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten upphäver Vård- och omsorgsnämndens beslut och förvaltningsrättens dom vad gäller rätten till personlig assistans för tiden mellan den 9 maj 2016 och den 10 juli 2017 och återförvisar målet i den delen till nämnden för vidare prövning.

Kammarrätten avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att hon ska beviljas personlig assistans i sökt omfattning, det vill säga med 97 timmar per vecka, samt att beslutet ska gälla från och med ansökningsdagen den 9 maj 2016. Hon åberopar det som tidigare har anförts i målet, och hänvisar även till den skiljaktiga meningen i förvaltningsrättens dom. Hon anför också att förvaltningsrätten i sin dom inte har tagit ställning till hennes yrkande om att beslutet ska gälla från ansökningsdatum. Hon bifogar tidrapporter och ett anställningsavtal som visar att ██████████ varit anställd som assistent från och med den 1 april 2016.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten finner skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Vid tidpunkten för förvaltningsrättens dom hade det inte inkommit någon tidsredovisning för tiden före Vård- och omsorgsnämndens beslut. Vård- och omsorgsnämnden har inte heller tagit ställning till frågan om rätten till personlig assistans för tiden mellan ansökningsdatum och dagen för nämndens beslut. I förvaltningsrättens dom framgår att domstolen inte vidtog någon åtgärd med anledning av yrkandet eftersom det inte inkommit någon tidsredovisning. ██████████ har nu gett in ny utredning i kammarrätten i form av tidsredovisning från april 2016 till och med september 2017, utom avseende december månad 2016. Hon har också gett in ett arbetsgivarintyg avseende ██████████ anställning som personlig assistent. Den efterfrågade utredningen har därmed kommit in och frågan om rätt till retroaktiv ersättning kan utredas. Kammarrätten bör med hänsyn till instansordningsprincipen inte pröva frågan som första instans och återförvisar därför målet i den delen.

Vad gäller omfattningen av den personliga assistans som [REDACTED] har rätt till så instämmer kammarrätten i förvaltningsrättens bedömning och avslår överklagandet i den delen.

Beslutet om återförvisning kan enligt 34 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR i övrigt, se bilaga B (formulär 1).

Mikael Ocklind

Ann-Charlotte Borlid
referent

Frida Andréasson

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2018-01-26
Meddelad i Karlstad

Mål nr
3359-17

KLAGANDE

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud: Ewa Margreth Östlid
Frösunda Omsorg AB
Albacksvägen 25
595 50 Mjölby

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Karlstads kommun
651 84 Karlstad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Vård- och omsorgsnämnden i Karlstads kommuns beslut den 10 juli 2017

SAKEN

Personlig assistans

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 193748

Postadress Box 568 651 12 Karlstad	Besöksadress Rådhuset, Stora torget	Telefon 054-14 85 00 E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se	Telefax 054-14 85 30	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00
---	--	---	--------------------------------	---

YRKANDEN

██████████ yrkar att hon ska beviljas ytterligare personlig assistans och att beslutet ska gälla från ansökningsdatumet, dvs. från den 9 maj 2016.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten finner att ██████████ inte kan få ytterligare personlig assistans. Rätten har gjort följande överväganden.

██████████ har uppgett sammanfattningsvis följande. Hon uppnår inte goda levnadsvillkor genom den av nämnden nu beviljade tiden om 44, 87 timmar per vecka. Överlag anser hon att beräkningarna är snålt tilltagna. Vad gäller exempelvis dusch har hon ett behov om minst en timma per dag medan kommunen har beviljat 20 minuter per tillfälle. Avseende mani-kyr/pedikyr är enbart hälften av den ansökta tiden beviljad. Hon har även anfört att hennes behov är väl styrkt i alla intyg som återfinns i utredningen och att hennes ansökan om totalt 97 timmar per vecka helt återspeglar hennes behov samt skulle ge henne möjlighet att skapa goda levnadsvillkor.

De medicinska underlagen bekräftar att ██████████ har ett mycket stort hjälpbehov, särskilt beträffande hennes svåra mag- och tarmbesvär samt smärtproblematik. Hennes besvär är livslånga och hon har stora svårigheter med att klara vardagliga moment och är således i behov av en persons fysiska hjälp för att klara av dessa.

Av underlagen framgår att ██████████ behöver omfattande hjälp och förvaltningsrätten ifrågasätter inte att ██████████ har besvär som påverkar hennes funktionsförmåga. De medicinska underlagen beskriver hennes mag- och tarmproblematik och svårigheterna hon har i sin vardag med anledning av detta. De medicinska underlagen beskriver dock inte tillräckligt

tydligt varför hon har behov av ytterligare assistans eller varför beviljad assistanstid inte skulle kunna tillförsäkra henne goda levnadsvillkor.

Eftersom utredningen inte visar annat än att [REDACTED] får anses tillförsäkrad goda levnadsvillkor genom den av nämnden nu beviljade tiden om 44,87 timmar per vecka har hon inte rätt till ytterligare personlig assistans.

Gällande [REDACTED] yrkande om att beslutet om personlig assistans ska gälla från ansökningsdatumet gör förvaltningsrätten följande bedömning. Av handlingarna i målet framgår att ingen tidredovisning har inkommit till nämnden för att nämnden ska kunna ta ställning till [REDACTED] yrkande om att beslutet ska gälla från ansökningsdatumet den 9 maj 2016. Förvaltningsrätten kan därför inte göra någon vidare åtgärd med anledning av detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1B).

Stefan Olsen Siri
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Pia Frohman, Roger Kolberg (skiljaktig) och Britt Åhsling deltagit. Föredragande i målet har varit Emma Koskelainen.

Roger Kolbergs skiljaktiga mening

I läkarintyg den 16 september 2016 utfärdat av [REDACTED] överläkare, uppges bland annat att [REDACTED] av fyra specialister i gastroenterologi på mag- och tarmmottagningen har bedömts som en av de absolut mest drabbade patienter de någonsin stött på. I intyget uppges vidare att de är eniga om att hon även i de bästa stunder, det vill säga när hon ligger inne och får hjälp med allt runtomkring inklusive dropp och personlig hygien, ändå har en uttalad funktionsnedsättning. Överläkaren uppger också att hon även då hon vistas på sjukhus med dygnetrunthjälp endast hjälpligt kan ha ett människovärdigt liv utifrån de sekundära effekterna som hennes tarmsjukdom har på hela hennes kropp och hennes kroppsfunktioner. Det framgår av intyget och av vad som i övrigt har framkommit i målet att [REDACTED] har ett hjälpbehov i minst den omfattning som hon har ansökt om. Jag anser därför att överklagandet ska bifallas på så sätt att [REDACTED] ska vara berättigad personlig assistans i en omfattning om 97 timmar per vecka för att vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.